

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorli in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbo brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglas in ostanila se računa po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debetimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprište reklamacije so prosta poština.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je m. d.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku prvega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni in morda se nam bliža doba, ko bode narod slovenski krvavo potreboval ne o d v i s n i h glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnosajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.60

Uredništvo in upravnštvo.

XVII. redni občni zbor „Edinosti“, političnega društva za Primorsko.

(Konec.)

Poročilo tajnikovo odobri se jednoglasno.

Iz poročila blagajnika, g. A. Skabarja posnamemo, da je imelo društvo v tem letu 193 gl. 91 kr. dohodkov in 129 gl. 66 kr. stroškov; ostane torej čistega 64 gl. 25 kr.

Poročilo blagajnikovo se odobri.

Pride na vrsto točka „predlogi in interpelacije“.

Pri tej točki prosi besede gospod A. Truden. Najprej prečita resolucijo, objavljeno že v zadnji številki „Edinosti“. V utemeljenje te resolucije izjavi približno naslednje. Govornik meni sicer, da resoluciji tej ne bi trebalo komentara, kajti tendencija jej je taka, da bi jo moral brez ugovora podpisati vsak narodnjak. Toda z ozirom na nazore, dosedaj veljavne med našimi državnoborskimi poslanci, ni odveč, da spregovori nekoliko besedi o tem predmetu. O gospodu Spinčiču, kot novozvoljenemu poslancu, še ne ve, kako jo misli ukreniti. Drugače je s poslancem g. Ivanom Nabergojem. Dozdeva se mu že sedaj, kako mu ta poslanec odgovori. Rekel bode: „Šel bodem, kakor dosedaj, s slovenskimi poslanci in skušal bodem vzajemno žnjimi doseči, kolikor se doseči da! Sicer pa je položaj povsem nejasen in ne kaže o tem že danes sklepati.“ Tako nekako odgovori izvestno poslanec Nabergoj. Na to odgovarja govornik, da mi primorski Slovani nimamo nikakega zaupanja do večine kranjskih poslancev, kajti izvoljeni niso bili po volji naroda, ampak s pripomočjo različnih, Slovanom ne baš prijaznih elementov. Niti Kranjski Slovenci sami ne goje posebnih nad glede delovanja teh poslancev. No, mi pa še manje. Dal Bog, da bi bilo drugače! Kar se pa položaja tiče, je položaj ta povsem jasan. Vezati bi nas hoteli z najhujšimi nasprotniki naroda našega in narodnih naših teženj — vezati bi nas hoteli z levicariji. Jasno pa je, da poslanci naši tega ne smejo dopustiti. Tudi opozicije se nam n' toliko bati, kajti v opoziciji bili bi mi

zlojni. Ako so pa milijoni Slovanov v Cislajtani zlojni, bila bi to silna opozicija. Z dosego večine „od slučaja do slučaja“ mašiti bi hoteli usta avstrijskim Slovanom. Predolge — celih 12 let — plaval so poslanci naši v morju oportunizma in kaj so dosegli? Čisto nič! — Dosegli so le to, da smo mi primorski Slovani glede jezikovne ravnopravnosti nazadovali. Za nas primorske Slované ni enakopravnosti! Vsa ta doba 12 let bila je za nas doba solza! Šola, za koje beračijo na stotine slovenskih očetov, nam ne dajo. Odreka nam jo magistrat in lahko umevnih razlogov — vlada pa nam tudi ne pomore. Zadnja taka prošnja odposlala se je pred kakim pol letom, a do danes nimamo odgovora in najbrže ga tudi z lepa ne dobimo. — Odkar je pokojni V. Dolencec umrl, preteklo jo že nad 4 leta, a še danes nimamo dovoljenja, da bi mu napravili dostojen slovenski napis. Na zadnjo našo ulogo — doposlano slavnemu magistratu — niti odgovora nismo dobili. Povodom ljudskega štetja trpeli smo najhujše krivice in od nobene strani nam ni bilo pomoči. Kar se je v Istri dogajalo povodom državnozbornskih volitev, zdi se neverjetno, a vendar je resnično. Samo bi menil, da je kaj takega le na Primorskem mogoče. Pri c. kr. pošti in javnih uradih sploh smo še vedno prezirani, kajti pri teh uradih slovenskemu jeziku ni prostora. Potemtakem našim poslancem nikakor ne kaže, i nadalje plavati po morju tem, kajti to ne bi bilo več morje oportunizma, ampak morje slovanske neurečice. Slovanska čast ob periferijah zahteva od vas, da krepko dvignete glavo svojo in da ravnate po načelih, izraženih v predloženi resoluciji. Opo-minjamo vas, gospod poslanec, ker vas čislamo in vas ljubimo in ne bi hoteli, da vas zadene jednaka usoda, kakoršna je zadela slavnega in sicer za narod prezasluznega dr. Riegra in našega viteza Tonkliča. Prosim slavni zbor, da vsprejme resolucijo, koje sem prečital začetkom svojega govora.

Po govoru tem oglasi se za besedo državni poslanec gosp. prof. Vekoslav Spinčič. Govoril je nekako tako-le: Ker se je g. predgovornik izjavil, da mu ni znano, kako se mislim jaz vesti ob vprašanju razvrščanja strank v državnem zboru, dovoljeno mi bōdi, da tu povem menenje svoje. Dolžnost pa mi je takoj izjaviti, da je to tudi menenje mojih volilcev. Pred malo dnevi bival sem namreč med svojimi volilci, da poizvem njihove želje in njihove zahteve. Menenje mojih volilcev je to, da ne vstopimo v Hohenwartov klub. Menenje to je posebno poudarjal prečastni moj prednik v državnem zboru na Dunaji, spoštovani g. dr. Dinko Vitezić, kojega se je gosp. tajnik našega društva tako častno spominjal v svojem poročilu. G. dr. Vitezić je sam sedel lepo vrsto let v Hohenwartovem klubu in pozna dobro vse notranje slabosti tega kluba. Na podlagi svojih lastnih skušenj prišel je do prepričanja, da Slovani nimajo nič dobrega pričakovati od tega kluba. Klub ta ni družega, nego klin mej slovanskimi plemeni. Uprav v ta namen, da se ne osonuje slovanski klub, priganjalo se je grofa Hohenwarta, da kandiduje. Klub Hohenwarta ugajati bi nam utegnil le po

svojih konservativnih načelih v vsakem obziru. Po mnogih krajih je taka konservativna stranka zares potrebna in kjer je zares potrebna, bil bi jaz prvi, ki bi se jej postavil na čelo. Pri nas pa take potrebe ni. Pri nas je narod v svoji skupnosti pobožen, veren, konservativen in iskreno udan sv. katoliški cerkvi — pri nas torej vera nikakor ni v nevarnosti. Pač pa je v nevarnosti narodnost naša. Ker se nam pa je boriti za obatanek narodnosti, treba je, da se parlamentarna skupina, v koji sede naši poslanci, poteza za narodne naše težnje. Skušnja nas pa uči, da Hohenwartov klub nikdar ni bil in ne bode iskren zagovornik narodnih naših načel, kakor tudi ves sedanjí zistem ni Slovanom naklonjen. Za to trditve moji govori istina, da smo primorski Slovani sedaj na slabšem, nego smo bili pod ministertvom Auerspergovim. Da je temu tako, pričajo nam brezvspešni napori za osnovo jedne slovenske narodne šole v Trstu; priča nam premeščanje v Pulj jedinega gimnazija, o katerem smo se na-dejali, da se kedaj preustroji v hrvatski gimnazij in na kojem se je hrvatski jezik poučeval vsaj kot predmet: to je gimnazij v Pazinu; in pričajo nam dogodki povodom državnozbornskih volitev v Istri. Glede slovenske šole je, menim, vsaka beseda odveč: da se je prosilo za kako nemško šolo, davno bi jo že bili imeli. Gimnazij pazinski premestili so v Pulj, da tem ložje zanikavajo potrebo hrvatskega gimnazija. Čeč, v Pulji prevladuje nemški element in tam treba nemškega gimnazija. Nasilstvo povodom državnozbornskih volitev v zapadnem delu Istre je pa tako gorostasno, da bi si česa hujšega ne trebali bati pod katerim-koli ministertvom. Hohenwartovemu klubu namen je v prvi vrsti, da vzdrži grofa Taaffeja na krmilu. Toda s tem ni nam Slovanom nič pomagano, ako nam grof Taaffe noče pripoznati naših pravic. Še hujše je, ako nas tepe prijatelj, nego da nas tepe sovražnik. Klofuta od prijateljske strani nas gotovo bolj peče, nego od nasprotnikove. Zato pa si bodem prizadeval, da se osnuje obče slovanski, ali pa hrvatsko-slovenski klub.

Poslanec Nabergoj ugovarja, da bi imeli mi pravico uplivati na poslance drugih dežel, osobito pa odklanja zahtevo, da bi dajali drugim poslancem direktivo. Nikakor ni umestno, obsojati ljudi, koji niso tu navzoči. Dolžnost mu je, da zagovarja dosedanje mu kolege. Govornik stoji na podlagi ljubljanskih sklepov. Za svojo osebo skušal bode v soglasji z drugimi poslanci delovati za naredno našo stvar. Ako bi prišlo mej slovenskimi poslanci do navskrižja glede bodoče taktike, skušal bode ubrati pravo pot, da koristi svojim volilcem. Položaj je v istini tako nejasen, da niti ekselencija grof Taaffe sam ne bi mogel dati pozitivnega odgovora, ako bi bil danes slučajno mej nami. Obeča pa še enkrat, da bode hodil vedno po oni poti, koja se mu bode zdela najprikladnejša. Oportunizem je včasih res škodljiv, včasih pa tudi dober. Glede Spinčičevih pojasnil meni govornik, da imata oba jednake težnje in da je torej lahko mogoče zložno delovati. Ni mu namen, zagovarjati oblasti, ali to pa mora reči, da je kaj lahko kriviti in napadati. Glede

slovenske ljudske šole v Trstu so največ dotični očetje sami krivi, da nismo prišli do svojih pravic, ker niso dali političnemu društvu „Edinost“ potrebnega pooblastila. Zadnja prošnja pa leži še vedno pri magistratu, torej je le ta kriv, da zadeva ta ni rešena. (Član Kamuščić ugovarja, da je poizvedel na kompetentnem mestu, da je magistrat že odgovoril in da prošnja leži pri namestništvu.) Govornik Nabergoj prosi oproščanja, ako ni dobro poučen.

Glede napisa na Dolencevem spomeniku meni govornik, da je dotični odbor — katerega član je gosp. Truden sam — tudi kriv, ako se zadeva ta še ni dognala. Magistrat zahteva namreč avtentični prevod slovenskega napisa.

Kar se tiče slovanskega kluba v državnem zboru, je želja ta stara in opravljena. Skušalo se je že čestokrat osnovati tak klub, a nikdar ni šlo izpod rok. Kaj pomaga osnovati tak klub, ako poslanci nočejo pristopiti. Naravno je, da ljudje à la Hohenwart, Windischgrätz itd. ne pristopijo takemu klubu. Zakaj pa volilci volijo take poslance? Z dalmatinskimi poslanci ne more se snovati klubov, ker ti gospodje večinoma doma sede, mesto da bi se udeleževali sej. Zato bi hrvatsko-slovenski klub nič ne koristil. G. Spinčič se o tem sam prepriča, ko bode le 14 dni sedel v državnem zboru. In gotovo je, da Kranjski poslanci tudi v bodoče Hohenwarta pripoznajo svojim načelnikom. Posebno pa je treba pomisliti, da Poljakov nikdar ne pridobimo za občeslovanski klub. Govornik meni, da slovenski poslanci najdejo na Dunaji še slabši položaj, nego je bil poprej, da jim torej skoro gotovo ne bode kazalo drugače, nego da se drže Hohenwarta. Govornik ponavlja: da je položaj jako nejasen in povdarja, da bode skušal tako zasukati, kakor se mu bode videlo najbolje. Pripravljen je vsak trnutek volilcem dati račun o svojem delovanju in ako bi videl, da nima zaupanja večine volilcev — a ne jedne same osebe — pripravljen je položiti svoj mandat.

Gosp. A. Truden protestuje proti trditvi, da ne bi društvo naše imelo pravice soditi o občem položaju. On ni hotel dajati direktive, ampak opozoriti poslance na pravo pot. Ponavlja, da slovenski poslanci se ne smejo potopiti v morju oportunizma. Hohenwart je Nemeec in niti ne smemo zahtevati, da bi se ogreval za naše narodne težnje. Ogrevati pa se morajo drugi naši poslanci. Glede Dolencevega spomenika trdi govornik, da je dotični odbor vse potrebno ukrenil in tudi doposlal zahtevano avtentično prestavo napisa, da si v to ni bil po postavi primoran. Politično društvo „Edinost“ ima pravico in bi bilo moralo zahtevati, da se vender enkrat reši ta zadeva, ki je prava sramota. Gospod Nabergoj nastopil je tu kakor kak „Beschwichigungshofrath“.

G. Nabergoj brani društvo „Edinost“, kajti kriv je — kakor je že rekel — le dotični odbor. Glede šole ostane pri tem, kar je rekel. Protestuje še enkrat, da se napadajo nenavzoči poslanci.

G. prof. Spinčič obžaluje, da se je tu govorilo o napadih, ko je vender le govor o bodoči taktiki hrvatsko-slovenskih poslancev. Resnica je, kar je govornik rekel o slovenski šoli v Trstu in o gim-

naziji v Pazinu. Glede Dolenčevega spomenika pa pravi govornik, da je vse, kar se je navelo v nekako opravičenje, le prazen izgovor, ne pa pravi vzrok. Kaj takega bi se niti na Turškem ne prigodilo.

G. Naber goj odgovarja, da mu ni bil namen napasti g. Spinčiča, s kojim se ponajveč strinja. Nikakor ni hotel zagovarjati krivic, ki se Slovincem v Trstu dogajajo. Tudi je menenja, da bi nemško šolo takoj dovolili. Obljubi še enkrat, da se bode držal sklepov ljubljanskega shoda. Samo temu ne more pritrditi, da bi od Hohenwarta zahtevali garancij, predno vstopimo v njega klub. Najpoprej treba je vstopiti v klub, potem še le je možno pogajati se. Dokler ne vstopimo, ne dobimo jamstva.

Urednik „Nove Soče“, g. A. Gabriček izjavi se nastopno:

Pri nastopu omeni, da se hoče kot vabljeni gost poslužiti svoje pravice ter pojasniti, kako menenje vlada v tem oziru na Goriškem. Slovenski poslanci, pravi, so se po tridesetih letih ustavnega življenja vendar enkrat sešli k skupnemu pogovoru dne 2. oktobra lanskega leta v Ljubljano, pri katerem so sklenili znani slovenski program ter zavezali se s lastoročnimi podpisi, da bode delovali za njegovo izvršitev. Zato smo goriški Slovenci prepričani, da naši državni poslanci ne storijo nijednega koraka, ki bi se ne ujemal s sklepi ljubljanskega shoda. To načelo jim bode gotovo dosledno vodilo tudi v najbližji prihodnosti, ko se bo reševalo upravljanje, ali naj se pridružijo Hohenwartovemu klubu, ali pa naj si ustanovijo svoj poseben in povsem nezavisen klub ter pridobijo si zanj novih zaveznikov. Mi goriški Slovenci nikakor nismo načelno nasprotni, da bi naši poslanci pristopili Hohenwartovemu klubu, zahtevamo pa, da jim da že naprej veljavno poročstvo, da se ne bo nikoli upiral vsaj takim težnjam, ki slone na podlagi omenjenega slovenskega programa. Povsem napačno pa se nam zdi menenje, da naj si slovenski poslanci zagotovijo tako poročstvo še le tedaj, ko so klubu že pristopili. Ne takó, ampak vsi slovenski poslanci naj bi se še pred vstopom v državno zbornico sporazumeli in zjediniili za složno postopanje v izvršitev slovenskega programa in kot taka celota naj bi se potem približali Hohenwartovemu klubu ter stavili poprej označeni pogoj svojemu pristopu. Ako klub privoli njih zahtevam, smejo pristopiti, ako ne privoli, pa nikakor ne smejo, ako hočejo biti dosledni svojem sklepu z dne 2. oktobra lanskega leta. V drugem slučaju jim pač ne preostane drugega, nego da si ustanovijo svoj klub ter da skušajo pridobiti zanj še svoje slovanske tovariše iz Dalmacije. To bi bilo morebiti še najbolje, kajti ta klub bi štel toliko poslancev, da bi se morala vlada zlasti pri sedanjih razmerah resno nanj ozirati. Poglejte našega deželnega glavarja Franca grofa Coronini-ja, ki ima za več kot polovico manjši klub nego bi bil ta jugoslovanski ali slovensko-hrvatski klub, a vendar smo opazili pri vršilih se pogajanjih grofa Tasseja z raznimi prvaki na levi in desni, kakó resno je prišlo v poštev tudi ono skromno številce pristavev Coroninijevega kluba.

Na to slika govornik zadnje državnozbornske volitve ter pride do zaključka, da stoji narod naš na Primorskem že na precej visoki stopinji političnega dozorevanja, kajti pokazal je na najsijajnejši način, kakó zna ceniti zaslužno svoje moč in nasprotovati onim, ki so se z narodnim zaupanjem le igrali, kakor n. pr. na Goriškem. Zato smo na Goriškem tudi trdno prepričani, da izvoljeni poslanci v polni meri opravičijo zaupanje, katero so jim volilci na takó svečan način izkazali.

G. prof. Mandič pravi, da je ideal vsacega poštenega Slovana ta, da se osnuje obče-slovanski klub. Idejal ta uničen je po dogovorih Poljakov z nemškimi liberalci. Drugi ožji ideal bi bil slovanski

klub brez Poljakov. Ali tudi ta ideal se nam težko uresniči, ker se nam Mladočehi navadno slikajo kot grezen bavbar. Tretji še ožji ideal bi bil hrvatsko-slovanski klub. Potrebno takega kluba izrečno pripoznavajo sklepi ljubljanskega shoda, kakor jo tudi posebno poudarjajo vsa narodna glasila. Osnova takega kluba je najmanjše, kar moramo zahtevati od svojih poslancev. Govornik odgovarja predgovorniku, da nam ne zadošča, da Hohenwartov klub — če mu pristopijo naši poslanci — ne ovira izvršenja naših narodnih teženj, ampak zahtevati moramo po vsej pravici, da jih podpira. Govornik podpira toplo po g. Trudnu predloženo resolucijo in izreka željo, da poslanci naši postopajo v smislu te resolucije.

G. Truden pravi, da je to nelogično, kar je g. Naber goj trdil glede garancij, koje bi morali popred, ne pa še le pozneje zahtevati. Ako želim v zvezo stopiti s kako trgovsko hišo, poiščem poprej o nje kondicijah in potem se še-le vežem. Po sklenjeni zvezi ni več rešitve, ako dotična hiša ni realna.

G. prof. Spinčič želi male premembe na predloženi resoluciji, kar se tiče stilizacije.

Zbor pritrdi menenju g. Spinčiča.

Resolucija, priobčena v poslednji številki „Edinosti“ vsprejeta je bila soglasno.

G. Kamušič predlaga, da občni zbor izreče obžalovanje svoje na osebnih napadach na urednika lista „Edinost“. Predlog, kojega smo objavili v poslednji številki, vsprejet je bil soglasno.

Isti govornik priporoča, da politično društvo „Edinost“ predavanji in poučnimi govori skrbi za izgojevanje ljudstva, da je prej ko prej dovedemo do politične zrelosti.

Zadnja točka zborovanju bila je volitev novega odbora. Predsednikom je bil izvoljen gosp. prof. Mate Mandič; odborniki: gg. M. Cotič, Št. Gjivič, I. M. Kljun, Iv. Mankoč, Iv. vit. Naber goj, A. Škabar, A. Truden, I. M. Vatrovac. Namestniki gg.: Al. Gorjup, M. Hrvatin, Iv. Martelanč, Drag. Martelanč, Jos. Negode, J. Požar, Št. Prelo, A. Sanein-Drejač, Fr. Žitko.

Po izvolitvi novega odbora zaključil je predsednik zborovanje. —t—

Pravične sodbe prosimo!

Jeden prvih in najvažnejših činov novoizvoljenega državnega zbora je verifikacija volitev posamičnih članov tega zbora. Zbornica naj izreče sodbo svojo, je-li ta ali oni izmed novoizvoljenih poslancev vreden, da sedi na častnem tem sedeži; je-li bila njega izvolitev postavna; je-li dotičnika res poslalo javno menenje, da zastopa v osrednjem parlamentu interese dotične dežele? Novoizvoljenemu državnemu zboru je dolžnost, da o samem sebi izreče sodbo: jeli res pravi ljudski zastop, kakoršnega zahtevajo ustavna, parlamentarna in konstitucionalna načela. Pri nas, žal, še niso v veljavi prava konstitucionalna načela, kakoršna so veljavna v Italiji, na Francoskem in na Angleškem. Zato pa dosedaj parlamentu našemu tudi ni bilo mnogo do tega, kako o njem sodimo in ali ga smatramo pristnim, pravo veljavnim ljudskim zastopom. In ker je takó, niso se mnogo brigali, kakim načinom je bil izvoljen ta ali oni poslanec; ga je li v zbornico poslalo resnično javno menenje, ali pa se je dopelzal do poslaniškega stola po ovinkih, koji ovinki so že sami na sebi glasen protest proti pravovelnosti izvolitve dotičnika? Pri verifikaciji volitev veljalo jim je načelo: ko je že tu, pa naj ostane tu. Temu načelu imel se je bivši poslanec Defranceschi zahvaliti, da je sedel v državni zbornici celih šest let, ne da bi se bila njega izvolitev odobrila. Razvado to moramo ostro grajati. Dolžnost državnemu zboru je, da vestno izreče sodbo svojo o vsaki izvolitvi; v prvi vrsti pa, kjer je stvar dvomljiva, da ne govorimo o onih

volitvah, kjer sta nasilstvo in krivica očitna.

Tudi proti izvolitvi naslednika gosp. Defranceschija odposlala sta se dva protesta — protesta tako tehtna in po tam navedenih faktih tako kričeča, kakoršnih je še malo došlo pred državni zbor v presojo. Politično društvo „Edinost“ dalo je v več sto iztisih in sicer v nemškem jeziku natisniti ta dva protesta ter doposlalo vsem članom državne zbornice po en izvod, da se natančno informujejo o grdih činih, dogodivših se pri državnozbornski volitvi v zapadnem delu Istre. Protestoma služi kot predgovor nastopno pismo:

Vaše blagorodje!

Gospod državni poslanec!

Stoletja bil je precejšnji del Istre podredjen gospodstvu beneške republike — osobito pa politični okraji Koper, Poreč in Pulj, pa kvarnerski otoki. Italijanski element po mestih in trgih istrskih okrepčal se je po zopetnem oživiljenju ostankov nekdanj romanizovanih narodov in po novem preseljevanju od nasproti ležečega morskega obrežja in si kmalu prilastil samogospodstvo v vsem javnem življenju Istre. Gospodujoče to mesto obdržal si je ta element tudi še potem, ko je Avstrija stopila na mesto Benetk, in sicer po raznih predsodkih, obrujenih proti Slovanom, o katerih predsodkih nečemo tu govoriti.

Do najnovejšega časa menilo se je v obče, da je gospodarstvo italijanskega elementa v Istri potreba, sama po sebi umljiva, dasi nam celó oficijelna ljudska štetja pravijo, da je večina prebivalstva dežele te prijavila hrvatski odnosno slovenski jezik kot občevalni jezik svoj in se potemtakem pripoznala slovanski narodnosti.

Ko se pa je tudi med istrskimi Slovani jela vzbujati in širiti narodna zavest in ko se tudi ti-le v smislu državnih osnovnih zakonov jeli zahtevati v javnem življenju delež svoj, nastalo je nasprotstvo mej teoretiško enakopravnostjo vseh narodnosti, zagotovljeno po državnih osnovnih zakonih, in mej faktičnim gospodstvom Italijanov.

Kajti pri vsaki priliki, ko gre za to, da se praktično izvrše državni osnovni zakoni in drugi državni zakoni, tikajoči se političnih pravic državljanov, skuša gospodujoča italijanska stranka pripomočjo vseh mogočih sredstev preprediti izvršenje to in vzdržati dosedanje nenaravno razmerje.

Vsak korak, kojega storé istrski Slovani, da uveljavijo narodno svojo ekzistenco; vsako izvrševanje pripadajočih jim političnih pravic in osobito pa njih vdeleževanje pri raznih volitvah razburi neizprotno njih politično nasprotstvo in nasprotno časnikaštvo. „Nehvaležna bitja“ — „divja drubal“ — „barbari“ — „naši hlapci“ — „puntarji“ — „ostanki Hunov“ itd. — to so v takih slučajih navadni izrazi, označujoči Slované istrske.

Vse to se je godilo tudi povodom zadnjih državnozbornskih volitev.

Že pri prvotnih volitvah poskušali so vse mogoče, da prepredijo izvolitev primornega zastopa za kmečke občine volilnega okraja Poreč-Koper-Vodnjan, kakoršen bi odgovarjal željam in koristim Slovanov zapadne Istre; ker so pa pri teh volitvah Slovani vendar-le zmagali, pregrešila se je italijanska stranka s čini nezastopnostmi, da pomore svojem kandidatu, dr. Tomažu Vergottiniju, do zmage.

Ne vemo sicer še, je-li ta gospod že prejel certifikat izvolitve in bode-li imel toliko poguma, da se prikaže v državni zbornici; pri čudnih razmerah, obstoječih v deželi tej, je pa tudi to mogoče in moramo biti na vse pripravljeni.

Prosimo torej Vaše blagorodje, da temeljito ocenite spodaj sledeče proteste in da se prepričate o istinitosti in gorostasnosti tu navedenih činov in da obrnete pozornost svojo javnim razžaljenjam — navedenim v prilogah, — koja razžaljenja so Slovanom istrskim v obraz zalučali.

Slovansko prebivalstvo Istre je do dna svoje duše prepričano, da vsi člani visoke zbornice — brez razlike narodnosti in stranke — strogo in brez vsega odlaganja obsodé postopanje volilnih komisij v Poreču in Vodnjanu dne 4. marca 1871.

Zavlaščevanje bilo bi morda pri drugih razmerah oportuno, v tem slučaju pa ne bi bilo nikakor na svojem mestu. Stranki, ki je dne 4. marca 1891. zagrešila resnično političko zločinstvo, ni smeti več priznati. Skozi leta in leta gospodovala je po vsej Istri sama in neomejeno, a po nje delovanju nima najmanjše pravice zahtevati, da bi jej bilo slovansko prebivalstvo hvaležno.

Gospodarske in zdravstvene razmere so najslabše; poljedelstvo in obrtnija sta ob tleh; nedostaje nam potev in cest in drugih prepotrebnih naprav: to so nasledki izključnega gospodarstva jedne stranke, koja izgublja tla celó mej italijanskim prebivalstvom samim in koja obupno napenja zadnje svoje sile in se pri tem ne straši nikakega sredstva, da zavleče padec svoj kolikor le možno.

Dokler bode stranka ta tako neomejeno gospodovala, kakor do sedaj, Istra izvestno ne pride do miru in se ne popne do one kulturelne višine, do katere bi se lahko popela vsled ugodne svoje zemljepisne lege in po naravni nadarjenosti svojega prebivalstva.

V Trstu, v mesecu aprilu 1891.

Predsedništvo politič. društva „Edinost“.

To je možka beseda našega političnega društva. Mi se pridružimo pozivu temu do gg. državnih poslancev in pristavimo: Pravične sodbe prosimo!

—t—

Politični pregled.

Notranje dežele.

Po slovesni službi božji bila je v četrtak prva seja novo izvoljenega državnega zbora. Predsedoval je starosta mej poslanci, g. dr. Smolka. Poslanci storili so obljubo. Mladočehi izročili so pravni ugovor.

Slovenski poslanci torej pristopijo Hohenwartovemu klubu. Tako nam poroča ljubljanski „Slovenec“. Menenje svoje o Hohenwartovem klubu, koje je zajedno menenje tukajšnjih Slovencev — o čemer nam je priča resolucija, vsprejeta pri občnem zboru društva „Edinost“ — smo že zadostno označili. Ako gospoda poslanci po vsej sili hočejo romati stara pota, svobodno jim, toda tržaški Slovenci zapišemo ne njim na račun, ako bodemo tudi v bodoče lezli nižje in nižje. „Slovenec“ pristavlja sicer: „...“ a da sami za-se, kakor je bilo že v minolem zasedanji, obravnavajo slovanske zadeve ter sklepe svoje in želje naznanjajo Hohenwartovemu klubu, da jih podpira. Ker so podpore od te strani gotovi, ni povoda, da bi se ločili od dosedanjih svojih zaveznikov. Odkrito povemo, da nas je ominozen „Slovenec“ dostavek „kakor je bilo že v minolem zasedanju“ naravnost osupnil. Vsaj verjamemo gospodom poslancem našim, da bodo svoje želje in sklepe verno naznanjali klubu Hohenwartovemu. A kaj to dé, ako jih klub ta v svoji skupnosti — osobito pa njega predsednik — odločno in brezobzirno ne podpira. Kakova je bila ta dosedanja „podpora“, pričajo nam zadostno zgodovini Kranjskega in Pazinskega gimnazija, mučni položaj nas tržaških Slovencev — in na ta mučni položaj „opozarjal“ je g. posl. Klun sam Hohenwartov klub in vlado —, g. Einspielerja aféra — za katero so se pač zavzeli Mladočehi, ne pa Hohenwartov klub — itd., itd. — Bridka ironija se nam vidi, ako čitamo, da tudi konservativni poslanci iz Česke pristopijo Hohenwartovemu klubu, toda kot samostojna skupina in spridržkom

prostega glasovanja v vseh prašanjih, tikajočih se Češke". — Taka klavzula zdela se je našim poslancem nepotrebna in to je tudi značilno. Sploh so menda češki fevdalci razsodnejši, nego naši poslanci. Dočim se naša gospoda boji Mladočehov kakor hudič križa, izjavlja prof. Rihard Clam, da se fevdalci sicer ne bodo družili z Mladočehi, toda „a priori ni izključeno, da bi utegnili skupaj postopati. Tudi se ne sme nastaviti pot, da ne bi se za vse Čehe napravil jedan klub“. — Češki poslanci z Moravskega osnovali so svoj klub in sklenili smatrati se za del desnice in vatopiti s Hohenwartovim klubom v prijateljsko zvezo. — Poljski klub je sklenil, da si pridržijo prosto roko in da se bode z drugimi klubi od slučaja do slučaja sporazumljal. — V dosedanem nemško-narodnem zjednotenju izjavil je dosedanji načelnik, da stranka ta ne bode načelno nasprotovala vladi, dokler bode vlada nevtralna v narodnih vprašanjih. Istrski italijanski poslanci udeležili so se posvetovanja v Coroninjevem klubu, toda le kot gostje. „Wiener Zeitung“ je objavila postavbo o razširjenju zakona gledé na oskrbovanje vojaških udov in sirot.

Vnanje države.

Ruski listi bavijo se kaj živahno z razmerami v Bolgarski. „Moskovskaja Vjedomosti“ pravijo, da Rusiji neprijazni listi ne branijo sedanje stanje v Bolgarski radi tega, ker je smatrajo za zakonito, ampak le radi tega, ker se stanje to protivi željam Rusije. Brezvspešno je Rusija opominjala Evropo, da ne zaupa politički organizaciji kneževine, koja je izšla iz anarhije; najnovejši dogodki v Bolgariji opravičili so povsem te ruske bojazni in neopravičljivo bi bilo, ako bi trojna zveza še nadalje podpirala bolgarske nezakonitosti in grozote, ki so nevarne miru. Trojna zveza mora se čisto odreči Koburgijadi in pripomoči, da se v Bolgarski napravi takov red, ki bi zadovoljil željam Rusije. Tudi „Grazdanin“ pravi, da se umorstva v Bolgarski znak anarhije.

Veliki knez Mihajlo Mihajlovič oženil se je z grofico Sofijo Merenberg. Ženitev ta pa ni po volji ruskemu caru in je poslednji velikoga kneza izključil iz vojske in dobi polk, koji je nosil do sedaj ime kneževine, drugo ime.

DOPISI.

Iz Dollne 30. marca 1891. [Izv. dop.]

Neki kmet in hud pravdar iz Beke, revne vasi našega kraja, vdan z dušo in telesom koperskim doktorjem, prevzel je nalogo, da pridobi povodom zadnjih volitev nekatere zaupne moze za italijansko stran.

Šel je namreč na predvečer k našemu zaupnemu možu Josipu Kočvarju iz Kastelca, obljuboval mu najprvo 100 f. potem 200 glid., da glasuje nasprotno, ali pa da vsaj da doma ostane; žugal je možu in rotil na vse mogoče načine, — kakor so mu doktorji zabičali —, toda zaman. Šel je še drugam in poslal po drugih osebah isto taka naročila zaupnemu možu Ivanu Pečarju iz Prešnice. — Čujte! naročil je, da mu rečejo: „Bog varuj, ako gre v Koper na dan volitve; vsaj dokler z njim ne govori“. — Tako delal je mož, kateri od nas spoštovanja zahteva; revež zabiti, brez omike in brez srca, delal je za pogubo naroda svojega, akoravno ga je slovenska mati dojila.

Oseba ta prišla je veliko sredo v Borst, toda naletel je čudak; — vrli Borštani spremili so ga do srenjake meje, mladina pa mu je napravila potnico, — šla je namreč žnjim z reglami in klopoteci. — Ni bilo to častno? Slišal sem, da ga pozdravijo tudi druge vasi takimi deputacijami.

Dogodki pri zadnjih državnoborskih volitvah so vzbudili naše ljud-

stvo bolj, nego vsa druga sredstva; spoznalo je, da nasprotniki ne žele drugega, nego gospodariti nad nami prostimi kmeti — poljedelci. —

Vnela se je iskra prave zavesti: boj za narodno enakopravnost postaja v Istri vedno huji!

Koper, pravo zagrizeno gnezdo, je pri vsaki priliki kazal javno svoje menenje. Naš kmet nosi težko zaslužen denar — tamošnjim „dobrotnikom“, kateri se mu hlinijo le v ta namen, da ga slednji izmolžejo. Kdor je videl dan volitve v Koprú delovanje nekega rudečebračca te baže, nikdar ne bi verjel, da je ta človek toliko let hlače tgal po šolskih klopeh.

Vrta naša nadžupanija prosi za sodnijo se sedežem v Dolini ali vsaj bližje nego je Koper. Odvisno je največ od tega, da se pridružijo tudi druge vasi bližnjih nadžupanij, kojim bi bilo mnogo ljubše in pripravnije hoditi v Dolino.

Vsled zadnjih dogodkov, — katere objavim prihodnjič, — pa naše ljudstvo še posebno hrepeni, da bi bilo enkrat Koprú rešeno in ne bi prihajalo v nikako dotiko s tamošnjim prebivalstvom.

Prošnja naša glede o. k. sodišča je povsem opravičena, in nadejamo se, da se vsakako vališi. Ljudstvo naše, bivajoče na Krasu, zamudi po dva dni, ko gre v Koper za malo stvar. Koliko zgube toraj in nepotrebnih stroškov!

S Koperskim prebivalstvom bi v bodoče težko izhajali. Visoka vlada odvzeli jim je vojake; pa naj stori korak dalje glede sodišča, srednje šole in kaznilnice. Mi nočemo zahajati tja, kjer si nismo življenja avesti.

Zahvaljujemo se gospodu okrajnemu glavarju, da je v pravem času oskrbel oboroženih moči, ter naše odličnjake varoval pred psovanjem in zasramovanjem onih, ki nas hočejo zatreti.

Prihodnjič pa o nekem drugem enakem slučaju.

Različne vesti.

Odbor političnega društva „Edinost“ ima jutri, dne 12. t. m., ob 10. uri predpoludnem svojo 1. sejo v prostorih „Del. podp. društva“.

Za družbo sv. Cirila in Metoda podaril je N. N. povodom članka „Glejte, kaj delate!“ 2 glid.

Brez komentara! Koperski dopisnik našega „Mattina“ naznanja nam v včerajšnji številki, da je okrajni šolski svet Koperski od pustil iz službe učitelja v Šmarji, g. Kureta, ker se je udeležil agitacije povodom zadnjih državnoborskih volitev. O dogodku, ki naj bi dal povod uničenju te mlade ekzistencije, piše nam očevidec nastopno: „G. učitelj Kuret prišel je v Pomjan, da vrši svojo državljansko dolžnost. V volilni dvorani čakal je, da pride na vrsto ter se mirno pogovarjal z nekaterimi kmeti. Orožnik ga opozori precej osorno, da tu ni dovoljeno pogovarjati se. Kuret izreče svoje začudenje, da njemu kot volilcu ni dovoljeno pogovarjati se, navzoča koperska gospoda — sami nevolilci — se pa svobodno in glasno pogovarjajo. Posledica tej opazki je bila, ka je Kuret moral zapustiti dvorano. Znani koperski mogotec je pa takoj zagrozil Kuretu, da ga ovadi zaradi volilnih izgrediv, nedovoljene agitacije in hujškanja. Mož je najbrž storil, kar je zagrozil in ukrep šolskega sveta koperskega je posledica ovadbe te“.

Kakor bi radi, ne moremo napisati primernega komentara dogodbi tej. Sicer pa smo izvedeli iz povsem zanesljivega vira, da je bilo uničenje rečenega nadučitelja pobožna želja koperske gospode in da so res nekaj tacega predlagali, a da se jim želja ta nikakor ne uresniči, ker je še pravica na svetu.

Iz Pomjansčine se nam piše o istem predmetu: Še le sedaj smo izvedeli, da

je „onorevole“ podešta koperski povodom volitev dal iz dvorane iztirati nekega učitelja. A da smo mi takrat znali, skrbeli bi bili, da „onorevole“ zapusti dvorano, kajti nadučitelj prišel je kot veren Avstrijec, da vrši svojo volilno pravico in dolžnost. „Onorevole“ pa ni volilec in je prišel kot priprost agitator, da ustreže našemu tajniku in pomore italijanski stranki in osobito pa, da vzdrži dosedanjega župana na častnem stolu. To poslednjo istino pripoznal nam je občinski tajnik sam. Toda zapomnite si, gospod župan, da v bodoče hočemo z Vami drugače govoriti! Kikeriki.

„Liederlich und Verschwender“. Dne 9. t. m. stal je pred tukajšnjim porotnim sodiščem bivši uradnik užitninskega davka v sv. Križu, 54 letni Anton Gherbez. Opozaril je užitninski urad za poštno svoto 958 glid. 10 kr. Sodišče ga je obsodilo na tri leta težke ječe. Interesantno je pa to, kar nam „Triesterica“ pove: da namreč izjava mestnega magistrata imenuje Gherbeza „liederlich und Verschwender“, ki je zapravlil doto svoje žene in je bil do neke druge ženske v nedovoljenem razmerji. No, če mu ste pa temu človeku plačevali 1100 gl. na leto?! Ni-li bil ta človek vaš politički faktotum v sv. Križu?!

Slovenski visokošolci na Dunaji priredé slovenskim gospodom državnim poslancem na čast slavnostni večer v sredo dne 15. t. m. točno ob 8. uri zvečer v prostorih hotela „Zur goldenen Birne“ VII. Mariahilferstrasse št. 30. K temu večeru vabi vse na Dunaji bivajoče Slovence najljubšeje ODSEK.

„Slovansko pevsko društvo v Tratu“, vabi na prvi koncert, katerega priredi blagohotnim sodelovanjem gospij L. Podgornik-Tolomei in Strasser-Čechove in sl. tamburaškega zbora v nedeljo, 12. aprila v redutni dvorani „Politeama Rossetti“. Vspored: 1. M. Brajša: „Koračnica“ (društvu posvečena), moški zbor. 2. Fr. Janda: „Karišik slovenskih pesmi“, udara tamburaški zbor. 3. C. Weber: „Arija Agate“ iz opere Freischütz, poje gospa Strasser-Čehova. 4. L. Podgornik-Tolomei: „Koncertna parafraza o južnih slovanskih melodijah“, igra na klavirji gospa skladateljica. 5. Fr. A. Fogl: „Cigani“, moški zbor (tenor-solo g. J. pl. Masnec). 6. St. Katkič: „Z Bogom moro“, varijacije za brač-solo s spremljevanjem tamburaškega zbora. 7. a) I. E. Tonič: „Hajd u kolo“; b) F. Pivoda: „Na vysosti hvězdy aviti“, poje gospa Strasser-Čehova. 8. Dvořak: „Slovanski plesi“ št. VI. in VIII., igra na klavirji gospa L. Podgornik-Tolomei. 9. Ant. Förster: „Kitica slovenskih narodnih pesmic“, poje mešani zbor. — Začetek koncerta ob 8. uri zvečer. — Ustopnina za osebo 40 kr. Sedeži I. reda 60 kr., II. reda 40 kr. in III. reda 20 kr. — Ustopnice se dobivajo v „Slovanski čitalnici“ (Via Campanile), v „Kavarni Commercio“, v „Del. podp. društvu“ pri g. A. Žitku (Via Stadion), g. Andreju Kalanu, (Via Caserma) in v „Tržaškem podp. in bralnem društvu“.

Dunajska trgovinska sbornica sklenila je peticijo na vlado, da so avstro-ogerskega Lloyda sedež premesti iz Trata na Dunaj.

Iz Bazovice se nam piše: Že več let se je pri nas mislilo in govorilo, kako bi se dal napraviti nov „Božji grob“. Večletna želja spolnila se je na občno veselje naših župljanov letos za velikonočne praznike. Dobili smo nov krasen božji grob, kojemu gledé stavbe ni para po vseh Tržaških i tu bližnjih cerkvah. Izdelal ga je naš rojak, g. Fran Ščuka v Barkovljah po načrtu g. A. Trobca, umetniškega kamenoseka pri sv. Ivanu. Delo je krasno ter dela čast izumitelju in izdelovalcu. Odkar obstoji tukajšnja župna cerkev, gotovo ni bilo videti ob enem toliko obiskovalcev, kolikor jih je bilo vse dni velikega tedna in Velikonočne praznike. Pobožno ljudstvo bilo je kar presenečeno; posebno zadovoljstvo pa se je opazovalo mej domačimi župljani. Ko so č. g. župnik

na Velikonočno nedeljo že ob zori pred novim grobom izveličarja, držeči v rokah najsvetejše, prvokrat zapeli: Aleluja! ni ga bilo človeškega bitja mej navzočimi, kojemu ne bi igrala solza radosti in veselja. Pozabili smo na žrtve, trud in vsakdanje težnje, koje nas malo ali več tarejo. Orglje, petje, zvonjenje, združeno v harmonijo, razlegajoče se po božjem hramu, dvigalo nam je prsa, hvaležno spominjajoče nas Božjega sinu, ki je premagal smrt in ustal iz groba. Da pa se je izpolnila želja naših župljanov, gre v prvi vrsti hvala gg. nadučitelju J. Pertotu, M. Ražemu, cerkveniku in Iv. Žagarju, staršinu, koji se prvi stvar izumili ter se niso zbal obrekovanj in truda, ampak hodili so osebn od hiše do hiše marljivo nabiraje darov. Hvala bodi vsem onim, ki so kaj darovali! Bodite tudi za naprej in pri vsaki priliki tako blagodušni in potomeci Vaši spominjali se Vas bodo hvaležno! — Prečastito duhovščino, sl. cerkevna predstojništva itd. pa opozarjamo, da ostanejo doma, ko kaj potrebujejo; nijim treba iskati tujih obrtnikov, kajti gospoda Fran Ščuka, mizar-limar v Barkovljah in Ant. Trobec, zemljemorec in umetniški kamenossek pri sv. Ivanu, sta v resnici prava mojstra. Svoji k svojim! Skalovič.

Iz Ricmanj se nam piše: Tretjo nedeljo po Veliki noči obhaja se v Ricmanjih slovensko patronij (varstvo) sv. Jožefa, tako, kakor godovnik dne 19. marca. Verniki-romarji so deležni istih milosti, kot dne 19. marca. Obiskati jim je po določbi Leva XIII. svetišče sv. Jožefa v Ricmanjih. „Pojdite k sv. Jožefu — kliče nam sv. Cerkev v imenu Božjem v sedanjih resnih časih —, in kar sami ne premorete, vam pridobi njegova priprošnja“!

„Slovanskega Sveta“ 7 številka ima naslednjo vsebino: Perspektiva; O kritiki dr. Mahnič; Ruske drobtinice; Moravski ornamenti; Stari lipi; Kmečkej hiši (kirilskimi pisemkami [v primetbi ad o] vrinola se je pa tiskarska pomota, kajti na mestu: „stoji povod slovo „n“ na mesto staroslovanskega „m“, naj se bere: stoji povod slovo „m“ za staroslovanski „n“ in „m“); Fran Levstik: Martin Kerpan (v ruščini, preložil M. Hostnik); Dositej Obradović, početnik narodne književnosti srbske; Ogled po slovanskem svetu: a) slovenske dežele, b) ostali slovanski svet; Književnost.

„Brivca“ 7. številka izšla je danes.

Listnica uredništva.

Slavnemu odboru akad. društva „Slovenija“ na Dunaju: Za to številko prepozno prejeli. Prihodnjič!

Srčen pozdrav

kličem iz Hrvatske vsem članom „Slov. bralnega društva“ v Tržiči (na Gorenjskem) pri katerih mi ni bilo možno, odhajajočemu na velikonočno nedeljo, se osebno posloviti.

Na svidenje!

Albin Strus.

Javna zahvala.

Podpisana odbora se zahvaljujeta g. Ivanu vitezu Nabergoju na podarjenih 15 glid.

ODBOR

„Bralnega društva“ in društva „Zora“.

Razglas.

V Št. Vidu nad Vipavo dajem za ves poletni čas, pričenši s 1. majem, v najem vso hišo, obstoječo iz kuhinje v pritličji s popolno opravo, jedilnice, 2 eventualno 3 spalnice z vso opravo in vprejemno sobo s salonom.

Ako bi trebalo, tudi vse perilo. Kdor želi poletni čas prebiti na deželi, naj ne zamudi te prilike, kajti cena je jako nizka.

V Št. Vidu nad Vipavo, 1. aprila 1891.

Filip Vrtovec.

Natečaj.

Pri podpisnem generalnem zastopu izpraznjeno je mesto

potovalnega uradnika

za oddelke življenskega zavarovanja.

S tem službenim mestom združena je stalna plača, katere visokost ravna se po dokazanej sposobnosti za opravljanje službe, in pa izdatni postranski dohodki.

Prošnje, katerim naj se prilože dokazila o dosedanjem službovanji, vložiti je do 20. dne aprila 1891.

V Ljubljani, dne 9. aprila 1891.

Generalni zastop banke „SLAVIJE“.

5 10 goldinarjev

na dan gotovega zaslužka brez kapitala in rizika za vascega, kdor se hoče baviti s prodajanjem postavno dovoljenih sreček in državnih papirjev. Ponudbe pošiljajo naj se pod „LOSE“ na: Annoncen-Expedition von J. Danneberg, Wien, I. Kumpfgasse. 4 10

Dežnike in solnčnike

jednostavne do najelegantnejših iz solidnega blaga, skrbno izdelane v največji izbiri in po čudovito nizkih cenah priporoča

L. MIKUSCH

v Ljubljani

Mestni trg šte. 15

tovarna za izdelovanje dežnikov in solnčnikov.

Preobleke in poprave se dobro in po ceni izvrše.

Naročila po pošti se hitro izvrše proti povzetju.

Prodajalcem na drobno so obširni ceniki na zahtevanje na razpolago. 1-9

Znaten postranski zaslužek,

koji se vedno večja in več let traja, dolo priprave in zanesljive osebe, katerih prejšnje življenje pa mora biti neomadeževano in ki so v vedni dotiki z občinstvom. Dosluzni žandarmi in podčastniki imajo prednost. Povprašuje se pod „G. S. 1891.“ Graz, postlagerend. 16-25

Kôtranove sladčice

katere izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 334. 23-30

Velika poraba ki jo dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norvedskega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proizvajajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizke ceni. Da se ogne ponarejanju na enoj plati vdobljeno ime izdelovalca Prendinija in na drugi besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatlicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v družih deželah.]

KWIZDE

izklj. priv.

restitucionalni fluid

(voda za pranje konj).

Se uporablja že 30 let z najboljšim uspehom po hlevih raznih dvorov, večjih hlevih civilnih oseb in vojaštva v okrepčanje pred hudimi napori in zopetno okrepčanje po naporih; ako se noga zvane ali izpahne, ako postanejo mišice trde itd. vsposoblja konja za posebno dela pri vezbanju konj (Training.)

1 steklenica gld. 1.40.

Pravo se dobiva le pod zgornjo varstveno marko po vseh lekarnah in drogerijah Avstro-Ogorske.

Razpošilja vsaki dan glavna zaloga

Franz Joh. Kwizda,

c. kr. avstrijski in kralj. rumunski dvorni dobavitelj, Kreisapotheker, Korneuburg bei Wien

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

1891.

PRAGA

Restavrant Pospišil

v Rocolu (teža) št. 72

priporoča se slavnemu občinstvu. — Dobro jedi in izvrstne pijače. Veliki elegantni prostori. 2-2

Pogreša se

v lovski hiši v Krepeljah-Dutovlje uhata sova (čuveta), katera se je rabila za vabo na lovu. Žival ima na nogi privezani lanec z usnjem. Kdor bi jo bil po naključju našel ali kupil, naprošen je, da jo prinese v gori rečeno lovsko hišo, kjer dobi 5 do 10 gold nagrade. 3-3

Krasne uzorke na privatne naročitelje 20-16

badava i franco.

Jošte navidjene knjige uzoraka za krojače nefrankirano i uz ulozak od 20 for., koji će se nakon ovršene naručbe uračunati.

Tvari za odjela.

Peruvien i Dooking za visoko svedenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, to za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere. Plaid za putnike od 4 14 lid.

Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štoto ih posvud nudjaju, to jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna Austro-Ugarske.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručala uzorkah u kratko ništa preostalo, to je ono usljed toga prava sileparija, kad tvrde sa suknom objelodanju uzorke odrezaka i ostataka, to su u takovih slučajevih odrezci uzoraka od komada, nipošto od ostataka; nakano takovog postupanja jesu bjelodane. — Odrezci, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povratu novac. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cieniu.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje preko 10 for. frvko. 9-24

Dopisnje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, italijanskom i francuskom jeziku.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod

„RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesijonovani zastop 11-42

„Red Star Linie“

na Dunaju, IV Weyringergasse 17,

ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Občna deželna razstava

v proslavo stoletnice prve obrtne razstave leta 1791. v Pragi

pod pokroviteljstvom

Njeg. c. in kr. Veličanstva cesarja, Frančiška Josipa I.

Od 15. maja do dne 15. oktobra 1891.

Veda, umetnost, obrt, zemljedelstvo, slovesnosti, začasne razstave, sveteč vodomet, shodi, loterija itd. 2-10

VELIKI IZLET PO ŽELEZNICI

TRST-REKA IN NAZAJ

POVODOM SLOVESNOSTI

MATERE BOŽJE MILOSTI

pri koji slovesnosti se bodo praznovalo šeststoletje, odkar se je preselila na Trsat Sveta hiša.

Red obredov, koji se bodo obhajali priobči se po vseh župnijah in občinah. Dne 9. maja jutraj odide poseben železniški vlak. Vozne cene so naslednje II. razred tja in nazaj gold. 6 — III. razred tja in nazaj gold. 4 za osebo.

Z Reke povrne se vlak dne 10. maja zvečer. Z zgornjo vožnjo ceno plačana je tudi knjižica, obvezajoča pojasnila o slovesnosti, kakor tudi knjižica: Kratke vesti o svetišču. Obe knjižici izdajo se v treh jezikih; vsakdo si torej lahko izbere.

Kdor želi podpisom izjaviti, da se udeleži izleta, oglasiti se more v vsaki vasi in občini pri tamošnjih župnih uradih.

V Trstu pa se je priglasiti pri mejnarodni agenciji Carlo Pirelli, Via Arsenale šte. 2.

Opazka: Razume se, da se povrne uplačan denar brez obotavljanja ako ne bi bilo izleta radi prepičlega števila priglasenih. 1-8

Zaloga pohištva

Ignacij Kron

odlikovan na občni razstavi v Parizu l. 1889.

IZVANREDNA PRILIKA

nakupiti si pohištva prve vrste po najnovejših dunajskih vzorcih, v zamkem obziru po jako znižanih cenah in proti jamstvu.

TRST — Via del Teatro številka 3 — TRST.

Katalogi dajajo se na zahtevanje brezplačno. Pošiljatve carine prosto.

Za poljedelce!

Zastop tovarn za poljedelske stroje in aparate in za alično, kakor tudi za tehtnice in cimentirane uteži.

Za administratorje in posestnike hiš izdelujem nove ključce po dvajset nvč. — Poprave ključavnic atanejo tudi 20 kr. — Katero-koli drugo delo po pogodbi. 4-10

Ključavničarska delavnica

JOSIPA ZOLIA

Ulica Via Rossetti številka 6, — (uhod v ulici Chiozza.)

!!! POSUDE!!!

Plemićem, visokim osobam, lastnikom kuća i posjeda, činovnikom, štabnim častnikom, umirovljenikom, nadalje za rente, zapise, uložke, baštinstva i uživanje prihoda točno i brzo od for. 1000 dalje sve do najviše svote.

Za uložene vriednostne papire do 85%.

Pobliže viesti iz prijaznosti kod višeg nadzornika J. Kleina, Beč II. Ob. Donaustrasse 59.

Tajnost zajamčena!